

РЕШЕНИЕ

№ 25292

гр. София, 24.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 46 състав, в
публично заседание на 01.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мариана Маркова

при участието на секретаря Паола Георгиева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **10618** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство е по реда на чл.203 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) и във връзка с чл.1, ал.1 от Закона за отговорност на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). Образувано е по искова молба, подадена от А. Н. М. срещу Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР), с която се иска присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 3000 лв. ведно със законната лихва от 05.04.2024 г. – датата на влизане в сила на решение № 1208 от 08.03.2024 г. постановено по н.а.х.д. № 16938/2023 г. на СРС.

Ищецът твърди, че на 01.11.2023 г. в [населено място], в района на НДК, служители на 04 РУ - СДВР извършили проверка на личните му документи и той бил безпричинно задържан в 21:45ч., като е освободен на 02.11.2023 г. в 13:00 ч. За задържането му била издадена заповед за задържане рег. № 2283з-1242 от 01.11.2023 г. Твърди, че поради задържането му на следващия ден не е успял да изпълни трудовите си задължения и да отиде на работното си място. Заявява, че в резултат на лишаването му от свобода за посочения период от време, е изпитал стрес, който се е отразил негативно върху социалния му живот. Ищецът посочва, че е станал по-затворен, започнал да избягва срещи с приятели и близки, за да не бъде възприеман като престъпник. Изтъква, че в продължение на една седмица след освобождаването му е приемал успокоителни лекарства. Ищецът посочва, че е обжалвал в срок заповедта за задържане с рег. № 2283з-1242 от 01.11.2023 г. и с решение № 1208 от 08.03.2024 г. постановено по н.а.х.д. № 16938/2023 г., НО, 100 състав, тя е отменена като незаконосъобразна.

Вследствие на незаконосъобразното задържане на 01.11.2023 г. за срок до 24 часа е претърпял неимуществени вреди - стрес, сиване на самочувствието и достойнството и др. Иска се ответникът да бъде осъден да му заплати сумата от 3 000 лв., представляваща обезщетение за

претърпените от него неимуществени вреди, ведно със законната лихва от 05.04.2024 г. – датата на влизане в сила на решение № 1208 от 08.03.2024 г. постановено по н.а.х.д. № 16938/2023 г. на СРС, с което е отменена като незаконосъобразна издадената заповед за задържане, до датата на окончателното плащане.

В съдебно заседание, чрез процесуалния си представител адв. Н. от САК, поддържа предявения иск и моли да бъде уважен изцяло. Претендира разноски.

Ответникът – Столична дирекция на вътрешните работи - чрез процесуалния си представител, оспорва предявения иск и моли да бъде отхвърлен изцяло. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за основателност на исковата претенция.

Административен съд София - град, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства по реда на чл. 235 ГПК, вр. чл. 144 АПК, намира за установено следното от фактическа страна:

Със заповед № 2283з-1242/01.11.2023 г., издадена от И. С. С. старши полицаи при 04 Районно управление – С. при СДВР, А. Н. М. е бил задържан за срок от 24 часа в периода от 21,45 часа на 01.11.2023 г. до 10,55 часа на 02.11.2023 г. Като основание за издаването на заповедта е посочено ДП № 1814/2023 г. р. с чл. 198 от НК.

Заповед за задържане с рег. № № 2283з-1242/01.11.2023 г. е обжалвана, като с решение № 1208/08.03.2024 г. по адм. дело № 16938/2023 г. по описа на Софийски районен съд – Наказателно отделение, 100 състав, е отменена като незаконосъобразна. Решението е влязло в сила на 05.04.2024 г.

В съдебно заседание е разпитана като свидетел Н. А. М., от чиито показания се установява, че на 01.11.2023 г. около 22.00 ч. ищецът ѝ се обадил да ѝ каже, че няма да се прибере, тъй като е задържан в 04 РУ при СДВР. Обяснил ѝ, че в района на НДК са го спрели за проверка и впоследствие са го задържали. Св. М. посочва, че е посетила сина си в 04 РУ при СДВР, където ѝ съобщили, че ще остане там през нощта. На 02.11.2023 г. се свързала с адв. Н. и двамата се срещнали пред сградата на 04 РУ, където около 14.00 ч. ищецът бил освободен. На този ден не се явил на работа, за което уведомил работодателя си. Ищецът обяснил на св. М., че причината за задържането му е, че и преди е имал досие. Свидетелката споделя, че около пет месеца след задържането му ищецът се притеснявал, не излизал навън, за да не го задържат отново при някоя проверка. Имал леко главоболие и не спял нормално, във връзка с което около 3 месеца приемал мента, глог и валериан на капки. Едва в края на месец март адвокатът му се обадил да го уведоми, че досието му е чисто и да не се притеснява. Свидетелката твърди, че преди този случай, ищецът веднъж бил задържан като непълнолетен по обвинение за грабеж, но бил оправдан.

Предвид установените факти, съдът формира следните правни изводи:

Предявените иски са процесуално допустими като предявени от активно легитимирана страна, претендираща присъждане на обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразен административен акт, срещу надлежен ответник – Столична дирекция на вътрешните работи.

Разгледан по същество, искът е частично основателен.

Съгласно чл.1, ал. 1 ЗОДОВ правото на обезщетение възниква, когато са претърпени вреди от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи или длъжностни лица на държавата или общината при или по повод изпълнение на административна дейност. Основателността на иска предполага предварителното установяване на точно определени от законодателя кумулативно налични предпоставки: незаконосъобразен административен акт или незаконосъобразно действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице на

държавата или общината; този акт да е отменен по административен или съдебен ред; да е настъпила вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; да е налице пряка и непосредствена връзка между постановения незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие и настъпилата вреда.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ обезщетение се дължи за всички вреди - както имуществени, така и неимуществени, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Цитираната правна норма сочи, че следва да се установи наличието на причинна връзка между вредите и незаконния административен акт, действие или бездействие, като елемент от горепосочения фактически състав, от който възниква обезщетителната отговорност на държавата. Под вредоносен резултат /вреда/ следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно имуществените права и защитените от правото блага на увредения. При липсата на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Деликтната отговорност на държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца /по аргумент от чл. 154, ал.1 ГПК, вр. чл.144 АПК/ е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

По делото е безспорно установено, че е осъществена първата предпоставка от сложния фактически състав на чл. 1, ал.1 ЗОДОВ – налице е отменен като незаконосъобразен административен акт. Заповед за задържане № 2283з-1242/01.11.2023 г., издадена от И. С. С. старши полицай при 04 Районно управление – С. при СДВР, с която А. Н. М. е бил задържан за срок от 24 часа, е била отменена с решение № 1208/08.03.2024 г. по адм. дело № 16938/2023 г. по описа на СРС, НО, 100 състав. Решението е влязло в сила на 05.04.2024 г.

Налице е и втората предпоставка от фактическия състав на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ - наличието на вреда: Съдържанието на понятието „вреда“ не е дефинирано от законодателя въпреки употребата му в редица разпоредби на Закона за задълженията и договорите. Според трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага, които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на благата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние.

Незаконосъобразното ограничаване на правото на придвижване и престоят в полицейското управление обективно водят до негативни последици върху емоционалното и психическо състояние на задържаното лице.

От свидетелските показания на св. М. се установява, че в резултат на незаконосъобразното задържане ищецът е претърпял неимуществени вреди изразяващи се в тревожност, страх от органите на полицията, ограничаване на социалния му живот, ограничено право на свободно придвижване, както и ограничено право на полагане на труд, право на среща с приятели и със семейството му. В продължение на седмица ищецът приемал успокоителни лекарства – мента, глог и валериан. Съдът приема за безспорно установено, че неправомерното задържане на ищеца има негативно отражение върху психическото му състояние. На основание чл. 172 ГПК, като съобрази обстоятелството, че свидетелят е майка на ищеца и е възможна неговата заинтересованост, съдът приема, че с оглед на всички други данни по делото, следва да ги кредитира, тъй като са логични, непротиворечиви и кореспондират с останалите събрани по делото доказателства.

Съгласно практиката на Европейския съд по правата на човека, задържането, извършено в

нарушение на член 5 § 1 от Конвенцията за защита правата на човека причинява известно психическо страдание на задържания не само докато трае, но и след това (макар че тази презумпция е оборима). Т. страдание не е задължително да достигне нивото на психологическа травма или разстройство, или да доведе до външни прояви или симптоми и затова не винаги се поддава на доказване чрез свидетелски показания. В подобен смисъл е и практиката на ВАС, като е прието, че при наличие на незаконно съдържане, самият факт на това незаконно задържане е достатъчно основание, за да бъде присъдено обезщетение за неимуществени вреди.

Съдът приема, че е и третият елемент от фактическия състав на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, причинно-следствената връзка между незаконосъобразната заповед за задържане и неимуществените вреди. Задържането на лицето въз основа на заповед за задържане по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР, която в следствие е отменена като незаконосъобразна с влязло в сила съдебно решение, води до ограничаване на правото на придвижване на лицето, което от своя страна води до настъпване на неимуществени вреди от емоционален и психологически характер, каквито са описани с процесната искова молба – душевни болки и страдания, стрес, тревожност.

По отношение на размера на дължимото обезщетение, в ЗОДОВ не се съдържа норма, определяща неговия размер, поради което приложение следва да намери чл. 52 от ЗЗД, според който обезщетението за претърпени неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието „справедливост“ няма легална дефиниция, но съобразно константата съдебна практика, определянето на справедлив размер на обезщетение за претърпени неимуществени вреди се извършва от съда въз основа на преценка на конкретните факти, както и характерът на причинените страдания и тяхната интензивност и периодът, в които същите са претърпени от ищеца. От свидетелските показания се установява, че ищецът е претърпял посочените в исковата молба неимуществени вреди, но не се установява по безспорен начин, че същият е продължил да ги търпи и след периода на неговото задържане. Не са ангажирани и доказателства за интензитета на претърпените неимуществени вреди за посочения в исковата молба период. Съобразявайки изброените обстоятелства, съдът приема, че справедливият размер на обезщетението е 1 000 лв. От ищеца не са ангажирани никакви доказателства за влошено здравословно състояние или други значителни неимуществени вреди, претърпени от него в резултат на незаконосъобразното му задържане.

На основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ, предвид частичното уважаване на предявения иск, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в съдебното производство разноски, съобразно уважената част от исковата претенция. По делото е приложен договор за правна защита и съдействие, от който е видно, че процесуалното представителство е осъществено на основание чл. 38, ал. 1 от Закона за адвокатурата. Член 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата предвижда, че в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в Наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата и осъжда другата страна да го заплати. Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1/2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа, и уважената част от исковата претенция адвокатското възнаграждение следва да бъде определено в размер на 200 лв., като същото бъде присъдено в полза на процесуалния представител на ищеца. На ищеца следва да бъдат присъдени разноски в размер на 10 лв. платена държавна такса.

Съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ, с оглед изхода на спора, на ответника следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение, определено на основание чл. 78, ал. 8 от ГПК, вр. с чл. 37 от ЗПП, вр. с чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ, съразмерно отхвърлената част от исковата претенция – 66,67 лв.

Така мотивиран, съдът

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи с адрес [населено място], [улица] да заплати на А. Н. М. с ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място],[жк], обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 1 000 /хиляда/ лева, ведно със законната лихва за периода от 05.04.2024 г. до окончателното заплащане.

ОТХВЪРЛЯ исковата претенция за сумата над 1 000 лв. до пълния претендиран размер от 3 000 лв.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи с адрес [населено място], [улица] да заплати на А. Н. М. с ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място],[жк] сумата от 10 /десет/ лева, представляваща платена държавна такса.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи с адрес [населено място], [улица] да заплати на адв. Е. Н. Н., САК с ЕГН [ЕГН], сумата от 200 /двеста/ лева, представляваща адвокатско възнаграждение, определено на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

Решението подлежи на обжалване чрез Административен съд София-град пред Върховен административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: